

ANTÒNIA CARRÉ

ARNALDI DE VILLANOVA OPERA MEDICA OMNIA

L'any 1975, Lluís Garcia Ballester (de la Universidad de Cantabria, però aleshores vinculat al CSIC de Barcelona), Juan Antonio Paniagua (de la Universidad de Navarra) i Michael McVaugh (de la University of North Carolina at Chapel Hill) van endegar un projecte ambiciós i lloable: la publicació del corpus mèdic complet d'Arnau de Vilanova amb la doble finalitat de posar a l'abast del públic especialitzat les seves obres en edicions meticuloses i solvents (que fins al 1975 s'havien d'anar a llegir en acrítiques edicions renaixentistes) i, alhora, de millorar en el coneixement del món intel·lectual, científic i mèdic en què va viure el metge més notable de la Corona d'Aragó.

Les *Arnaldi de Villanova Opera Medica Omnia* van ser projectades en vint volums, dividits en vint-i-nou toms, que són publicats per la Universitat de Barcelona (avaladora del projecte des dels seus inicis) i la Fundació Noguera. Cada volum, a banda de l'edició crítica del text llatí (si s'escau del text àrab, o hebreu, a càrrec d'Eduard Feliu), consta d'un ampli estudi introductor que contextualitza l'obra concreta d'Arnau de Vilanova en l'ambient intel·lectual, científic i social europeu que la va veure néixer, d'una bibliografia i d'un triple índex (*index nomenclum*, *index verborum* i *index codicum*), que constitueix una valuosa contribució al lèxic científic i mèdic del llatí de la baixa edat mitjana.

Les *AVOMO*, materialitzades per un grup internacional d'historiadors de la medicina i de la ciència, de filòlegs i d'historiadors que treballen interdisciplinàriament, han publicat fins a l'any 2000 (en què s'acomplia el primer quart de segle d'existència de la col·lecció), dotze volums de les obres mèdiques d'Arnau de Vilanova. La sèrie ha rebut elogis de la comunitat científica internacional, alhora que s'ha convertit en un model per al món investigador. No és estrany, doncs, que s'hagin volgut commemorar els seus vint-i-cinc anys amb un acte acadèmic.

La commemoració va tenir lloc el 26 de maig de 2000, a la sala d'actes de la Delegació del CSIC a Catalunya, on se'n va presentar el volum V.1, el *Tractatus de intentione medicorum*. Organitzat pel Departament d'Història de la Ciència (CSIC, Institució Milà i Fontanals), la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (Institut d'Estudis Catalans) i la Xarxa Temàtica d'Història de la Ciència i de la Tècnica, va tancar la tanda dels «Col·loquis d'Història de la Ciència i de la Tècnica» del curs acadèmic 1999-2000. Presentat per Jon Arrizabalaga (Institució Milà i Fontanals, CSIC), l'acte va comptar amb la participació dels tres

directors de les *AVOMO*: Juan Antonio Paniagua, Lluís Garcia Ballester i Michael McVaugh, que s'havia encarregat també d'editar el volum motiu de la presentació.

Amb el títol de *El status quaestionis de la obra médica de Arnau de Vilanova en 1975*, Juan Antonio Paniagua va narrar, amb curioses referències personals, les investigacions que havia realitzat sobre Arnau des d'abans de l'inici del projecte editorial. El seu inventari de manuscrits arnaldians, les seves nombroses fitxes, els contactes amb personalitats com Guy Beaujouan (per exemple), van servir per al treball posterior, que arrencaria amb la intervenció de Lluís Garcia Ballester el 1975. El professor de la Universidad de Cantabria va explicar, emocionadament, com va aconseguir endegar el que ell ha anomenat des de sempre «projecte Arnau» (*AVOMO: Historia de un proyecto históricomédico internacional en sus primeros 25 años de vida*), va reviure els entusiasmes i els entrebancs amb què s'havia topat durant aquests lustres i, amb la generositat que el caracteritza, va agrair la intervenció de totes aquelles persones i institucions que hi han tingut relació al llarg dels anys. Finalment, Michael McVaugh va fer la presentació del *Tractatus de intentione medicorum*. En un parlament breu i intens, va remarcar els trets característics d'aquesta obra fonamental tant en el corpus mèdic d'Arnau de Vilanova com en el món del galenisme medieval europeu perquè defineix amb tota claredat quin era l'objectiu dels metges: treballar per mantenir la salut.

En el seu discurs, Garcia Ballester va recordar que el 2011 es compliran 700 anys de la mort d'Arnau de Vilanova i va proposar un repte als altres directors de les *AVOMO*: publicar aleshores l'últim volum de la col·lecció. Tant de bo que s'arribi a fer realitat el pronòstic!

ANTÒNIA CARRÉ